رونمایی از تمبر یادبود سردار دل‌ها

رئیس جمهوری همزمان با سالگرد شهادت سپهبد حاج قاسم سلیمانی از تمبر یادبود «سردار دل‌ها» رونمایی کرد. به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی ریاست جمهوری، حسن روحانی در حاشیه جلسه ستاد ملی مقابله با کرونا، ضمن رونمایی از تمبر یادبود سردار دل‌ها، شهید حاج قاسم سلیمانی ابراز امیدواری کرد همه بتوانیم راه آن شهید والامقام را ادامه دهیم.

فرمانده کل سپاه: هر عمل دشمن را قاطعانه پاسخ می‌دهیم

سرلشکر حسین سلامی همراه با دردار یاسدار علیرضا تنگسیری، فرمانده نیروی دریایی سپاه همزمان با نخستین سالگرد شهادت حاج قاسم سلیمانی در بازدید از یگان‌ها، سامانه‌ها و تجهیزات نظامی مستقر در جزیره اورموز، میزان آمادگی‌های دفاعی و رزمی آنان را ارزیابی کرد. سلامی در حاشیه این مراسم با تأکید بر این که هیچ تهدید و تعرضی از سوی دشمنان را رها نخواهیم کرد، گفت: ما هم در عمل نشان دادیم و هم در بیان می‌گوییم هر عملی از سوی دشمن علیه ما سر بزند، آن را با ضربه‌ای متقابل، قاطع و مستحکم پاسخ می‌دهیم.

پیام تسلیت رهبر انقلاب اسلامی
درپی درگذشت آیت‌ا... مصباح یزدی

فقدان آیت‌ا... مصباح، خسارتی برای حوزه معارف اسلامی است

حضرت آیت‌ا... خامنه‌ای در پیامی درگذشت عالم ربانی، فقیه و حکیم مجاهد، آیت‌ا... مصباح یزدی را تسلیت گفتند.

متن پیام رهبر انقلاب اسلامی به این شرح است:

بسم‌ا... الرحمن الرحیم

با تأسف و تأثر فراوان خبر درگذشت عالم ربانی، فقیه و حکیم مجاهد، آیت‌ا...آقای حاج شیخ محمدتقی مصباح یزدی را دریافت کردم. این خسارتی برای حوزه علمیه و حوزه معارف اسلامی است. ایشان متفکری برجسته، مدیری شایسته، دارای زبان گویایی در اظهار حق و پای با استقامتی در صراط مستقیم بودند. خدمات ایشان در تولید اندیشه دینی و نگارش کتب راهگشا و در تربیت شاگردان ممتاز و اثرگذار در حضور انقلابی در همه میدان‌هایی که احساس نیاز به حضور ایشان می‌شد، حقا و انصافا کم‌نظیر است. پارسایی و پرهیزگاری خصلت همیشگی ایشان از دوران جوانی تا آخر عمر بود و توفیق سلوک در طریق معرفت توحیدی، پاداش بزرگ الهی به این مجاهدت بلندمدت است.

اینجانب که خود سوگوار این برادر قدیمی و عزیز می‌باشم، به خاندان گرامی و فرزندان عالم و صالح و دیگر بازماندگان ایشان و نیز به شاگردان و ارادتمندان این معلم بزرگ و به حوزه علمیه تسلیت عرض می‌کنم و علو درجات ایشان و مغفرت و رحمت الهی را برای ایشان مسألت می‌نمایم.

سیدعلی خامنه‌ای/ ۱۳ دی ۱۳۹۹

جامع علم و بصیرت

حجت‌الاسلام مهدی ابوطالبی
عضو هیات علمی مدرسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی(ره)

آیت‌ا... مصباح یزدی از اساتید برجسته حوزه علمیه قم بود که به‌دلیل اشراف به علوم مختلف به حق می‌توان ایشان را علامه خطاب کرد. ایشان در رشته‌های علمی فقه، اصول، تفسیر، کلام، فلسفه، عرفان و اخلاق از بزرگترین اساتید حوزه علمیه بهره بردند و نحوی نسبت به فلسفه غرب و علوم انسانی و زبان خارجی و برخی علوم تجربی نیز اشراف پیدا کردند. مقام معظم رهبری ایشان را فقیه، فیلسوف، متکلم و عالم برجسته‌ای دانستند که خلأ شخصیت‌های بزرگی چون علامه طباطبایی و شهید مطهری را در زمان ما پر کردند.

تحصیلات و آثار علمی: در موضوع فقه و اصول آیت‌ا... علامه مصباح یزدی حدود هشت سال در درس فقه مرحوم آیت‌ا... بروجردی، ۵ سال در دروس حضرت امام خمینی و ۱۵ سال در درس فقه آیت‌ا... بهجت و ۲ سال در درس آیت‌ا... اراکی شرکت می‌کردند. علامه مصباح در جلسات درس تفسیر علامه طباطبایی شرکت کردند و سپس با استفاده از زبان‌دانی و تعلیمات خصوصی ایشان به قدری در این وادی پیش رفت که علامه طباطبایی کار با رخوانی تفسیر المیزان را قبل از چاپ و نشر، به او سپرد. ایشان اولین درس تفسیر موضوعی را در حوزه قم شروع کردند که بعد‌ها تحت عنوان مجموعه معارف قرآن منتشر شد. استاد مصباح اسفار و شفا را نزد حضرت علامه طباطبایی (ره) فراگرفت، و به‌کارگیری شیوه فلسفی آن بزرگوار، خود به برخی نوآوری‌ها و ابتکارات در این زمینه پرداخت. ایشان پس از مطالعه و تحقیقات فراوان کتاب ارزشمند حاشیه بر نهایة‌الحکمه و کتاب آموزش فلسفه را نوشتند. استاد علاوه بر تبحر در فلسفه اسلامی از فلسفه غرب نیز اطلاع کافی داشتند. اشاره‌ها و تطبیق‌های فراوان ایشان در زمینه مکاتب مختلف فلسفه غرب، گواه صدق این مدعاست. استاد مصباح یزدی از اساتیدی همچون علامه طباطبایی و آیت‌ا... انصاری همدانی و آیت‌ا... العظمی بهجت در مباحث اخلاقی و عرفان نظری و عملی استفاده کردند.

تدریس: حضرت علامه مصباح از سال‌ها قبل از انقلاب در مدرسه حقانی و مراکز مختلف علمی حوزه به تدریس و تربیت طلاب در سطوح مختلف علمی پرداختند. ایشان برای اصلاح در نظام آموزشی حوزه و توانمندی طلاب به مباحث و علوم روز در تاسیس و به‌روزرسانی مراکز علمی مثل مؤسسه در راه حق، بنیاد باقرالعلوم(ع)، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، دفتر همکاری حوزه و دانشگاه نقش داشتند. جلسات نقد و مناظره علمی به ویژه با مارکسیست‌ها از جمله فعالیت‌های علمی آیت‌ا... مصباح بوده است.

آیت‌ا... مصباح تا پایان عمر از طرف مقام معظم رهبری، ریاست مؤسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی (ره) را برعهده داشتند که یکی از بزرگترین مراکز آموزش علوم انسانی و سطوح عالی علوم حوزوی در حوزه علمیه قم است که چندین هزار طلبه و فارغ‌التحصیل و ده‌ها استاد برجسته در سطوح عالی حوزوی و دانشگاهی دارد. صدها کتاب، پایان‌نامه، رساله، مجلات علمی پژوهشی در حوزه علوم انسانی با محصولات این مؤسسه منتشر شده است. علامه مصباح از طریق تربیت شاگردان در قبل و بعد از انقلاب کار علمی و اجرایی برای بخش‌های مختلف نظام جمهوری اسلامی تربیت کردند.

فعالیت سیاسی اجتماعی: آیت‌ا... مصباح از ابتدای دهه ۴۰ جزو تشکل انقلابی مدرسین حوزه علمیه بود و در کنار آقایان مشکینی، جنتی، ربانی شیرازی، هاشمی رفسنجانی و ... به مبارزه با رژیم پهلوی پرداختند. امضای ایشان در تمام اعلامیه‌های صادر شده علیه رژیم شاه توسط مدرسین حوزه و همچنین نقش ایشان در تولید دو نشریه سیاسی بعثت و انتقام، از شواهد اساسی مبارزات ایشان قبل از انقلاب اسلامی است. بعد از انقلاب نیز ایشان با حضور در مجلس خبرگان، جامعه مدرسین، عضو شورای عالی مجمع جهانی اهل بیت(ع)، شورای عالی انقلاب فرهنگی، سخنرانی قبل از خطبه‌های نمازجمعه تهران و ... به فعالیت‌های سیاسی اجتماعی خود ادامه دادند و مورد توجه امام خمینی و مقام معظم رهبری بودند. شهید بهشتی از ایشان با عنوان «مصباح دوران» و امام خمینی از ایشان با عنوان «ذوشهادتین» و مقام معظم رهبری از ایشان به عنوان عالم با اخلاص و با جامع علم و بصیرت و صفا و از «برکات مانند گار حوزه» و «عقبه توریک نظام» یاد کردند.

گزارش جام جم درباره ابعاد شخصیتی آیت‌ا... مصباح یزدی

خداحافظ حکیم مجاهد

سیدحسین امامی
جام‌جم

حضرت آیت‌ا... خامنه‌ای صبح دیروز با حضور در کنار پیکر آیت‌ا... مصباح یزدی، ضمن اقامه نماز و قرائت فاتحه، با آن برادر قدیمی و حکیم مجاهد وداع کردند.

دیروز همچنین آیین تشییع و وداع مردم تهران با پیکر مرحوم آیت‌ا... مصباح یزدی در حرم حضرت عبدالعظیم حسنی(ع) برگزار شد. به گزارش خبرگزاری صداوسیما، این مراسم با تلاوت قرآن مجید آغاز و پیکر این مرحوم روی دستان مردم قدرشناس جنوب تهران و شاگردان وی تشییع و در حرم عبدالعظیم حسنی (ع) طواف داده شد.

نماز میت توسط آیت‌ا... محمد محمدی ری‌شهری، تولیت آستان مقدس حرم عبدالعظیم حسنی (ع) بر پیکر آیت‌ا... مصباح یزدی اقامه شد. پیکر مرحوم مصباح یزدی عصر دیروز به مشهد مقدس منتقل و در حرم مطهر رضوی طواف داده و به‌صورت محدود تشییع شد. بر اساس برنامه اعلام‌شده، پیکر مصباح یزدی امروز به قم منتقل می‌شود و فردا در شهر مقدس قم تشییع و خاکسپاری خواهد شد. آیت‌ا... محمدتقی مصباح یزدی به دلیل بیماری، عصر جمعه ۱۲ دی در قانی را وداع گفت.

گذری بر ابعاد شخصیت و زندگی آیت‌ا... مصباح یزدی

مجاهدت بدون خستگی

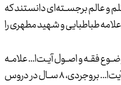

حجت‌الاسلام مهدی عبدالهی
عضو هیات علمی مدرسه حکمت و فلسفه ایران

مادر خواب دیده بود قرآن به دنیا آورده است. روحانی بزرگ پرتو آن را تعبیر کرد: «خدا به شما فرزندی مرحمت خواهد کرد که حامی قرآن خواهد بود.» (بهمن ۱۳۱۳ شمسی در سالروز تولد پیامبر اکرم (ص) محمدتقی به دنیا آمد. او را به مدرسه فرستادند تا خواندن و نوشتن بیاموزد. بسیار باهوش و ممتاز بود. سال ۱۳۲۶ وارد حوزه علمیه یزد شد. دروس مقدمات و سطح حوزوی را نزد استادانی چون محمدعلی نحوی، سید علی مدرسی و میرزا محمد انواری در مدت چهار سال به پایان رساند. در کنار دروس رسمی حوزه، برخی از علوم دیگر مانند فیزیک، شیمی، فیزیولوژی و زبان فرانسه را بیش رفت یک روحانی به نام محققی رشتی آموزش دید. در سال ۱۳۳۰ همراه خانواده عازم نجف اشرف شد.

به علت مشکلات مالی خانواده، تمام وسایل زندگی حتی کتاب‌های خود را در نجف فروخت اما وضعیت چنان دشوار بود که ناچار به ایران بازگشت. سال ۱۳۳۱ در مدرسه فیضیه قم حجره‌ای گرفت که به فرموده خودش، حجره‌ای محقر در زاویه مدرسه زیر پله بود؛ سقفی نمود داشت و آفتاب به آن نمی‌تابید اما او که تشنه معارف اسلامی بود، چنان با تلاش به تحصیل می‌پرداخت که بیش از پنج‌تا شش ساعت برای استراحت و خواب وقت صرف نمی‌کرد.

«مکاسب» و «کفایة‌الاصول» را نزد مرحوم آقا مرتضی حائری و شیخ عبدالجواد جبل عاملی آموخت. سپس حدود هشت سال در درس حائری شرکت کرد. بروجردی حاضر شد. در اولین امتحان درس خارج، دانش‌پژوه ممتاز معرفی گردید. در ۲۷ سالگی به درجه اجتهاد نائل آمد. با این حال تا هشت سال در دروس فقه و اصول بروجردی حاضر شد، تا دو سال در درس آیت‌ا... اراکی و تا ۵ سال در درس فقه آیت‌ا... خوئی شرکت می‌کردند که افزون بر مباحث علمی در مسائل اخلاقی و عرفانی نیز از محضر ایشان بهره‌مند شدند. دیگر استاد تاثیرگذار در شکل‌گیری او، علامه طباطبایی بود که تفسیر و فلسفه را از محضر ایشان آموخت تا آنجا که در نگارش تفسیر شکوهمند المیزان نیز ایفای نقش کرد.

یکی از مهم‌ترین فعالیت‌های علمی آیت‌ا... مصباح تربیت متخصصان علوم دینی صاحب‌نظر در علوم انسانی بوده است. در سال ۱۳۵۳ پس از ترک مدرسه حقانی، همکاری خود را با بخش آموزش مؤسسه در راه حق، آغاز کرد. برگزاری دوره‌های آموزشی برای طلاب جهت پاسخگویی به شبهات روز و پاسخگویی به شبهات بود که هم پیش از انقلاب اسلامی و هم پس‌از آن به‌روشی در فعالیت‌های ایشان قابل مشاهده است.

به‌کارگیری معارف اسلامی در رشته‌های مختلف علوم انسانی و تربیت پژوهشگر در معارف اسلامی و علوم انسانی پایه‌گذاری شد. این مؤسسه با نظارت ایشان، از مصباح یزدی تا کنون هزاران پژوهشگر و اثر علمی (کتاب و نشریه علمی -پژوهشی) در عرصه علوم انسانی تقدیم جامعه علمی کرده است. دایره‌المعارف علوم عقلی یکی از محصولات این مؤسسه است که محققان فراوانی تا کنون بیش از ۳۰ سال برای تولید آن زحمت کشیده‌اند. سخن مقام معظم رهبری توصیف دقیقی از این مؤسسه است:

«این مؤسسه خوب، جامع و کامل می‌تواند ازلحاظ تلاش پیگیر، خستگی‌ناپذیر، خالصانه و عالمانه، الگویی برای حوزه باشد.»

فعالیت بنیادین دیگر آیت‌ا... مصباح تأسیس دفتر همکاری حوزه و دانشگاه بود. پس از تشکیل ستاد انقلاب فرهنگی در دانشگاه و لزوم بازنگری متون آموزشی، استاد مصباح طرحی برای اسلامی کردن دانشگاه‌ها ارائه کردند که بر اساس آن پیش‌بینی شده بود در مدت ۵ ماه با برگزاری یکصد و پنجاه همایش برای رشته‌های اصلی سایر علوم، یک کتاب درسی تألیف شود. این همایش‌ها از تابستان ۱۳۶۱ با حضور صد نفر از استادان دانشگاه شروع شد. استاد درضمن این کار تدریس یک دوره مباحث اسلامی را شروع کردند که بالغ بر صد جلسه شد. و شاید‌ه‌زار، ۱۶ ساعت فعالیت می‌کرد.

آیت‌ا... مصباح به عنوان یکی از شاگردان ممتاز علامه طباطبایی همواره به تحصیل، تحقیق، تألیف و تدریس اشتغال داشتند. تدریس تفسیر مباحث اخلاقی و تربیتی را از مدرسه حقانی آغاز کرد و در همین مدرسه کتاب‌های فلسفتنا و اقتصادنا ی شهید صدر را درس می‌داد. در سال‌های بعد در مؤسسه‌های در راه حق، باقرالعلوم (ع) و امام خمینی (ره)، اسفار، شفا و... را تدریس می‌کرد. در میان شاگردان ایشان می‌توان از علامه‌زاده فیاضی، محمود رجبی، عبدالرسول عبودیت، اکبر میرسپاه، مرتضی آقاتهرانی، علی و مجتبی مصباح، سید محمود نبویان و محمد غروی نائینی نام برد.

آیت‌ا... مصباح یزدی بیش از ۱۰۰ اثر در زمینه تفسیر قرآن، فلسفه اسلامی، عقاید و کلام، اخلاق و اندیشه سیاسی اسلام نوشته است. ازجمله مهم‌ترین این آثار می‌توان به آموزش فلسفه، تعلیقة علی نهایة‌الحکمه، آموزش عقاید، دروس فلسفه اخلاق، شرح برهان شفا، شرح الهیات شفا، شرح اسفار و معارف قرآن (تفسیر موضوعی قرآن در ۹ جلد) اشاره کرد.

یکی دیگر از ویژگی‌های بارز استاد مصباح، مبارزه علمی با التقاطها، دفاع از آموزه‌های اسلامی و پاسخگویی به شبهات بود که هم پیش از انقلاب اسلامی و هم پس‌از آن به‌روشی در فعالیت‌های ایشان قابل مشاهده است.

نگاهی به ابعاد شخصیتی استاد علامه محمدتقی مصباح یزدی

روشنفکر حوزوی

حجت‌الاسلام سیداحمد غفاری‌قره‌باغ
عضو هیات علمی مؤسسه حکمت و فلسفه ایران

شخصیت علمی استاد علامه: دستاوردهای علمی چنین عالم بزرگی را نمی‌توان در این مجال ضیق و اندک معرفی کرد. اما نگاهی به فهرست وسیع آثار و قلم و بیان این استاد فرزانه، حاکی از تبحر علمی ایشان در عرصه‌های مختلف علمی است، که بخشی از آنها مربوط به دوران پیش از انقلاب و برخی مربوط به بعد از انقلاب می‌باشد. در اینجا نظر به گستردگی و فراوانی این کتاب‌ها، به برخی از مهم‌ترین آنها اشاره می‌شود که عبارتند از: خداشناسی، کیهان شناسی، انسان شناسی، راه و راهنماشناسی، معارف قرآن، اخلاق در قرآن، فلسفه اخلاق، جامعه و تاریخ از دیدگاه قرآن، حقوق و سیاست در قرآن، اسلام و اخلاق، آموزش فلسفه، شرح نهایه‌الحکمه، شرح جلد اول اسفار اربعه، شرح جلد هشتم اسفار اربعه، دروس فلسفه اخلاق، خودشناسی برای خودسازی، بر درگاه دوست، نقدی فشرده بر اصول مارکسیسم، آموزش عقاید، قرآن در آیینه نهج‌البلاغه، نگاهی گذرا به نظریه ولایت‌فقیه، تهاجم فرهنگی، نظریه سیاسی در اسلام، آذرخشی بر آسمان کربلا و....

حضرت علامه مصباح یزدی از نظر علمی، مصداق تام و کامل برای مفهوم روشنفکر حوزوی بود و شاید کسی به اندازه وی در علوم انسانی تسلط نداشته باشد، ایشان همچنین در علوم انسانی غرب نیز تسلط داشتند و تسلط او بر مباحث علوم انسانی غربی در ارزیابی‌های علمی، به‌روشنی مشاهده می‌شود. ایشان روحیه‌ای کاملا محققانه، نقادانه و هوشمندانه داشت و ملتفت ظرافت‌های مباحث علمی و مجتهد گاهی در مباحث علوم انسانی بود.

شخصیت معنوی استاد مصباح: یکی از ابعاد کمتر شناخته‌شده حضرت آیت‌ا... مصباح یزدی ویژگی‌های خاص اخلاقی ایشان است. آیت‌ا... مصباح یزدی را می‌توان از اساتید برجسته اخلاق نظری و عملی در دوران معاصر دانست. علاوه بر شاگردی ایشان نزد آیت‌ا...العظمی بهجت و استفاده‌های معنوی فراوانی که ایشان از علامه طباطبایی نمودند، می‌توان مدعی شد که درس اخلاق ایشان یکی از درس‌های اخلاق برجسته در کشور بود. علاوه‌براین، ایشان از فروتنی و خضوعی مثال‌زدنی برخوردار بودند که برای کسانی که از دور با شخصیت ایشان آشنایی داشتند، قابل تصور نیست. صرفاً به عنوان یک مثال در این زمینه، می‌توان به سخن ایشان در جمع مسؤولان همایش روز جهانی فلسفه اشاره کرد؛ مسؤولان همایش درخواست کردند آیت‌ا... مصباح‌یزدی به عنوان رئیس فلسفه اسلامی، در این همایش به ایراد سخن بپردازند؛ علامه در واکنش به این درخواست، مسؤولان این همایش را به مراجعه به حضرت استاد جوادی آملی تشویق کردند و فرمودند: «اگر ما اینجا برای چند طلبه بحث فلسفی مطرح می‌کنیم، معنایش این نیست که نام بنده در کنار حضرت آیت‌ا... جوادی برده شود؛ من این را واقعاً از ته دل می‌گویم و ایشان را از مفاخر علم اسلام می‌دانم و مفتخرم که دست ایشان را ببوسم. به‌طور معمول هروقت خدمت ایشان شرفیاب می‌شوم، سعی می‌کنم این کار را انجام بدهم.»

این در حالی است که به اذعان بسیاری از پژوهشگران فیلسوف، علامه مصباح از بزرگان فلسفه معاصر و از نوادر موجود در این زمینه بودند. اما میزان خضوع و فروتنی و نحوه بیان ایشان در مورد علم معاصر آیت‌ا... جوادی‌آملی، حاکی از روح بزرگوار و منش عارفانه و عالمانه ایشان بود.

همچنین به این نکته نیز اشاره کنیم که قبل از پیروزی انقلاب، عده‌ای از بازاریان قُم خدمت آیت‌ا...العظمی بهجت آمده و از ایشان درخواست کرده بودند که خودشان با یک نفر از روحانیون مورد تأیید‌شان، یک درس اخلاق برگزار نمایند. آیت‌ا...العظمی بهجت فرموده بودند که جناب آقای مصباح یزدی در این زمینه مورد تأیید من است. بروید از ایشان بخواهید و من هم از ایشان می‌خواهم که درس اخلاق را بیان کنند.

شخصیت مبارزاتی پیش از پیروزی انقلاب اسلامی: استاد مصباح، در دوره رژیم ستمشاهی، مبارزات گسترده‌ای را بر ضد آن رژیم و عوامل آن انجام دادند که بخش شاخص آن شجاعت ایشان در بیان آن است.

ایشان را در بررسی کرد. در ماجرای «انجمن های ایالتی و ولایتی» و «نهضت روحانیت» تا به رهبری امام رحل مشارکت فعالی داشتند. ایشان در ماجرای دستگیری و حبس امام خمینی(ره) در زندان قیطریه، نامه مفصلی خدمت ایشان ارسال کرده که در آن، ضمن تایید و تشویق امام برای ادامه نهضت و گزارش اوضاع پس از دستگیری ایشان، آزادی ایشان از زندان را پیش بینی کردند. این نامه موجب خرسندی امام شد و ایشان از طریق آقای حاج حسن صانعی، از استاد مصباح تشکر کردند.

از ابتکارات شهید بهشتی در پیش از انقلاب، برقراری جلسات بحث درباره «حکومت اسلامی» بود. شهید بهشتی که به هوشمندی و آینده‌نگری مشهور بود، بدین می‌اندیشید که پس از پیروزی انقلاب، مبنای انقلاب چه خواهد بود؛ و اگر قرار بود مبنا حکومت اسلامی باشد، آیا طرحی مدون و جامع از آن وجود خواهد داشت یا خیر... بدین منظور شهید بهشتی، با احضور آقایان مشکینی، ربانی‌شیرازی، باهنر، مفتح، مکارم، سبحانی، مصباح و جمعی دیگر برقرار نمود و آنان برای آن‌که رژیم به ماهیت آن پی نبرد و مدت به تعطیلی کشاندن آن برنیاید، تا آن زمان حتی از «ولایت» نهادند.

استاد مصباح، دبیری این جلسات را بر عهده گرفته بود. در آنسای کار برخی آقایان زندانی یا تبعید شدند و شهید بهشتی نیز به آلمان سفر کرد که سفر او پنج سال به طول انجامید، اما استاد مصباح برای ادامه کار از آقایان مطاهری، مرحوم محمدی گیلانی و یزدی دعوت به همکاری کرد. با بازگشت شهید بهشتی، محصول تلاش‌های چندساله به تهران انتقال می‌یابد که مع‌الاسف، سواک آن دفتر را تعطیل می‌کند و فیش‌های تحقیقاتی و دست‌نوشته‌ها را بین می‌برد.

از دیگر فعالیت‌های ایشان در مبارزه با استبداد، همکاری با نشریه مخفی «بعثت» سپس تأسیس نشریه انقلابی «انتقام» بود. نشریه انتقام با انگیزه مبارزه با دستگاه طاغوت و گسترش اندیشه‌های امام و حمایت از روحانیت و همکاری برخی علماء‌نمدان به امام و با مدیریت استاد مصباح چاپ می‌شد. این نشریه که مفاد آن گاه با واسطه‌هایی از رادیوهای خارجی پخش می‌شد، بارقه امیدی در دل شیفتگان امام ایجاد کرد به‌ود که آنها را به مبارزه تشویق می‌کرد و از سوی دیگر، رعب و خشم رژیم شاه را افزون ساخته بود. همچنین، ایشان پیش از انقلاب اسلامی، خطر نفوذ مارکسیسم را گوشزد می‌کرد و با تالیف و تدوین کتاب‌ها و جزوات و تیز تشکیل کلاس‌های نقد مبانی مارکسیسم، به کفتار خود خاتمه عمل می‌پوشاندند.

همچنین با پرده‌برداری از سخنان برخی روشنفکران و نیز نقد تز «اسلام مبانی روحانیت» پرده از افکار شوم دشمنان اسلام و انقلاب برمی‌داشتند. حساسیت و قاطعیت ایشان در برخورد با این مسائل، چنان بود که گاه برخی از دوستان انقلاب نیز بر ایشان خرده می‌گرفتند و ایشان را به نرمش در برابر مسائل پیش‌آمده سفارش می‌کردند؛ اما استاد با عزمی پولادین، از مبانی دین مقدس اسلام و از اصول آن از جمله توحید، معاد و نبوت که در آن روز مورد هجمه التقاط‌گرایان بود، دفاع می‌کردند و در این راه از هیچ تهمت و تهاجم احدی نمی‌هراسیدند.

مجاهدات سیاسی پس از پیروزی انقلاب: در دوران پیش از چهار دهه پس از انقلاب نیز، آیت‌ا... مصباح در مقاطع مختلفی برای کمک به انقلاب اسلامی به میدان آمده‌اند که یکی از بارزترین این مقاطع، در دوران مهمه برخی اصلاح‌طلبان به ارزش‌های انقلاب اسلامی بود. که ایشان آبروی حوزوی و حوزه علمیه قم را در مقابل برخی فراخواهد رسید که حکومت عدل در جهان برقرار می‌شود. دعا کردن برای فرج حضرت، برای این است که خودمان از او بهره بگیریم؛ اما هیچ گاه به بهانه این که حضرت به دعا و صدقه ما نیازی ندارد، نباید آن گرامی را فراموش کنیم.

آگزریتیو (س) درمنزل می‌ماند

این فرهنگ که وظیفه رژیم پهلوی، فیلسوف، متفکر و مصلح‌نظر در مسائل اسلامی سالم ارادت قلبی دارم. اگر خدای متعال به نسل کنونی ما، این توفیق را نداد که از شخصیت‌های مانند علامه طباطبایی و شهید مطهری استفاده کند، اما به لطف خدا این شخصیت عزیز و عظیم‌القدر، خلأ آن عزیزان را در زمان ما پر می‌کند. «(دیدار دانشجویان شرکت‌کننده در اردوی آموزشی، پرورشی بسیج دانشجویی، ۱۳۷۸/۶/۱۳)

بررسی مواضع سیاسی آیت‌ا... مصباح یزدی در گفت‌وگو با محمدحسین رجبی دوانی

یک تنه موج گسترده اتهامات را به جان خرید

فتاح غلامی
سیاسی

آیت‌ا... مصباح یزدی شخصیتی عالم، فقیه و عامل به معارف اهل بیت عصمت و طهارت بود. دکتر محمدحسین رجبی دوانی استاد دانشگاه در گفت‌وگو با جام جم به تشریح و تبیین مواضع سیاسی این فقیه دانشمند در قبل و بعد از انقلاب پرداخت.

مولفه‌های اصلی در موضعگیری سیاسی آیت‌ا... مصباح یزدی چه بود؟

مرحوم آیت‌ا... مصباح از جوانی با خودسازی و تسلط بر نفس در عرصه‌های علمی و سیاسی در فکر انجام تکلیف و خدمت خالصانه به دین اسلام بود و عملکرد این مرد بزرگ به خوبی نما یانگر آن است. برخی مخالفان ولایت فقیه و غربگرایان فاسد بین سال‌های ۵۷ تا ۸۴ اقدام به ترور شخصیتی ایشان کردند و مدعی شدند که آیت‌ا... مصباح اهل مبارزه نبودند. ما می‌دانیم که روحانیون پیرو امام و انقلاب عمدتا در دو وجه در قبل از انقلاب شناخته می‌شدند؛ برخی که سخنوران ورزیده‌ای بودند در قالب سخنرانی‌های آگاهی بخش و روشنگرانه در سایه تبلیغات و اختناق رژیم شاهنشاهی تلاش می‌کردند که مردم را نسبت به وضع موجود آگاه کنند. این گروه از روحانیون با توجه به اظهارات علی که داشتند دستگیر، زندانی، تبعید و ممنوع‌المنبر می‌شدند. اما برخی دیگر که که شامل علما و دانشمندان صاحب قلم بودند اعتقاد داشتند که باید در کنار حرکت روشنگرانه به صورت علنی، کار اساسی و زیربنایی برای تربیت و ایجاد نسلی از انقلابیون باسواد کرد. چرا که در آن مقطع از سال‌های مبارزه، شعارهای رنگارنگ و ظاهرا انقلابی و رادیکال کمونیست‌ها زمینه جذب جوانان به این ایدئولوژی‌ها را فراهم می‌آورد. بنابراین لازم بود که جریان انقلابی و مذهبی از نظر فلسفی و علمی نیرومند وارد شود و مانع انحراف جوانان نسبت به تبلیغات شود.

آیت‌ا... مصباح همانند شهدای بزرگ ما مثل آیات مطهری و بهشتی دست به اقدامات اساسی زدند. در همان دوره آیت‌ا... مصباح به ایجاد موسسه در راه حق سعی کرد با انتشار جزواتی با مبانی فلسفی، پایه‌های اعتقادی جوانان را در این عرصه محکم کند. بنابراین اگر آقای مصباح به زندان نیفتاد و تبعید نشد نه از این باب بود که این مردم بزرگ با انقلاب همراهی نداشت بلکه کارهای زیربنایی و اساسی را وجهه همت خود کرد.

رجبی دوانی:
هیچ کدام از سخنان آیت‌ا... مصباح تندی نداشت و کاملا باادب، متانت و براساس مبانی دینی و علمی مطرح می‌شد. در عین حال این بیان مواضع از استقلال حق و در صراحت مطالب حق و حقیقت برخوردار بود

در عین حال قابل تامل این که نامه‌ای از آیت‌ا... مصباح در همان ایام مرتبط با دستگیری و تبعید امام منتشر شده که نشان می‌دهد ایشان ایمان کامل به راه امام داشت. در همین نامه ایشان با شجاعت از امام دفاع می‌کردند و در عین حال اظهار تاسف از این داشتند که برخی علمای بزرگ همراهی کامل و کافی با امام ندارند. این نامه در شرایطی نگاشته شد که ایشان به این مسأله آگاه بود که ممکن است محتوای آن لو برود و برای ایشان تبعات سخت و سنگینی داشته باشد. بنابراین مبارزه آیت‌ا... مصباح یك مبارزه زودگذر مقطعی نبود بلکه در همین که ایشان شیوه مبارزه مبانی عمیق، علمی و ایدئولوژیك داشت و به همین خاطر ماندگار شد.

شاهد فعالسازی‌های منفی و هجمه‌هایی علیه آیت‌ا... مصباح در مقاطع مختلف بودیم، دلیل این هجمه‌ها چه بود؟

سال ۷۶ وقتی که خط غربگرایان بر دولت و مجلس ششم حاکم شد حرکت خائنانه‌ای از سوی جریانی منحرف برای زدن ریشه‌های اعتقادی و ارزشی ما پدید آمد. این حرکت پیشرفت کشور را در قفس به دامن غرب می‌دید و مباحثی مطرح و فضایی را ایجاد می‌کرد که حاصل آن اغتشاش در دانشگاه بود. این جریان به شدت برای مقابله با ولایت فقیه برنامه‌ریزی داشت. آیت‌ا... مصباح در همان مقطع هر هفته رنج سفر قم به تهران را به جان می‌خرید و سلسله مباحثی را در پیش از خطبه‌های نماز جمعه ارائه کرد تا از حریم ولایت، دفاع علمی و عقلی کند. حرکت ایشان مقابله با توطئه‌های خائنان بود و از این رو به شدت از سوی روزنامه‌های دوم خردادی نسبت به ایشان جسارت بشد و حتی توهین نسبت به ایشان وارد کاریکاتورها شد. در آن مقطع وزیر اخلاق و فراری اصلاحات علنا به ایشان ناسزا می‌گفت و جسارت می‌کرد. در مقطعی که جریان‌های انقلابی فاقد رسانه‌هایی مثل رسانه‌های دوم خردادی بودند آیت‌ا... مصباح یك تنه ایستاد و با کمال تواضع و ادب به ارائه مباحث علمی خود پرداخت و یك قدم از مسیر الهی و انقلابی خود عقب‌نشینی نکرد. سال ۸۸ وقتی آن فتنه بزرگ از سوی همین جریان خائن رقم خورد و حتی کار به جایی رسید که برخی علمای حوزوی و استادان دانشگاه ما یا به طرف جریان فتنه رفته بودند یا به سبب این‌که از رئیس جمهوری وقت ناخشنود بودند همراهی با سکوت همراهی نسبت به جریان فتنه داشتند، آیت‌ا... مصباح یزدی شجاعانه و یکه و تنها وارد عرصه شد و به دفاع از حریم ولایت و انقلاب پرداخت.

چرا آیت‌ا... مصباح وارد کار اجرایی و سیاسی نشدند؟

ایشان در عرصه سیاسی ورود نکرده و برای رسیدن به موقعیت برتر اجتماعی و سیاسی و عرصه‌های قدرت تلاشی نکرد و حتی در پی تقویت موقعیت دینی خود در قالب مرجعیت نبود. آیت‌ا... مصباح صرفا انجام تکالیف را سرلوحه کار خود قرار داد و در قبل و بعد از انقلاب برای حمایت از حکومت دینی و اصل ولایت فقیه وارد عرصه شد. در مقطع انقلاب اسلامی که مارکسیست‌ها مثل قبل از انقلاب از نفوذ رسانه و تریبون برخوردار بودند. آیت‌ا... مصباح در اوج فعالیت کمونیست‌ها در مناظره تلویزیونی با احسان طبری از کادر رهبری حزب توده و از بزرگ‌ترین تئوریسین‌های مارکسیست شرکت کرد و کسانی که شاهد این مناظره بودند، می‌دیدند که جریان مناظره به نفع آیت‌ا... مصباح بود. حضور ایشان در عرصه‌های حکومتی محدود به عضویت در مجلس خبرگان بود و غیر از آن هیچ کار اجرایی را نپذیرفتند. بعد از انقلاب ایشان با ایجاد مرکزی به نام موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی به پرورش افراد امام انقلابی با پشتوانه قوی علمی و فلسفی جهت دفاع از انقلاب پرداختند و سعی کردند جانشینانی را برای خود تربیت کنند. اگر ایشان کار اجرایی را نمی‌پذیرفت قطعا نمی‌توانست در عرصه پرورش افراد صاحب نظر و انقلابی و دارای فضایل علمی و اخلاقی موفق باشد. این مرکز در حقیقت کاری ماندگار بود که برکاتش تا نظام باقی ادامه خواهد یافت.

بیشترین تاثیرگذاری سیاسی آیت‌ا... مصباح را در چه مقطعی می‌دانید؟

قبل از انقلاب ایشان فعالیت اساسی داشتند. اما جز طیف روحانی، دانشگاهی و جوانان انقلابی باسواد شاید دیگران نسبت به دیدگاه‌های ایشان آگاهی نداشتند و بهره نمی‌بردند. اما بعد از انقلاب به سبب تریبون‌هایی که ایشان در اختیار داشتند، سیستم تاثیرگذاری ایشان به شدت افزایش پیدا کرد. در طول عمر مبارزاتی، علمی و مجاهدانه ایشان به نظر من همان مقطعی که به طرح مباحث